

NA ÚVOD

Dalšími pohledy jsou pohledy na výplatní otisky Československa v období 1946 - 1992 (tedy v době, kdy poštovní správa změnila hlavní znak výplatního otisku - výplatní razítko a zarámovala název státnosti avýplatní hodnotu do zoubkovaného obdélníku. Namátkou jsem zvolil jednoho ze zajímavých uživatelů pro toto pokračování - firmu, která proslavila um českých inženýrů u nás i ve světě - Waltrovku v Jinonicích. Později z důvodů politických a společenských změn **Závody Jana Švermy (padesátá léta) či MOTORLET n.p. a ještě později MOTORLET, závod Jana Švermy (opětný návrat k původnímu politickému názvu - sedmdesátá léta!)**. Tím jsou tyto otisky zajímavé nejen z hlediska přísně výplatně otiskářského pohledu, ale i z hlediska společenských změn, které se u nás za dobu skoro 46 let socialistického zřízení udály. V tom jsou výplatní otisky, sice němým, ale věrohodným svědkem naší všeobecných a poštovně historických dějin. A to již nemluvím o změnách v historii pošty, zde dokladované změnami názvů poštovních úřadů. Sledování všeobecné historie a poučení z ní nechám na čtenáři či sběrateli, poštovně historické zajímavosti doložím obrázky.

Podívejme se na otisky od 40. do konce 70. let 20. století u tohoto uživatele.

STRUČNÁ HISTORIE FIRMY

U zrodu této významné firmy stál Josef Walter, který začal se svým podnikám na Smíchově. Později se přemístil do Jinonic. Firma vznikla dne 1. 12. 1911 s názvem Walter a spol., začal s motocykly, auty a leteckými motory. V roce 1919 se přejmenoval na Akciovou společnost automobilů Josef Walter a spol. Během Protektorátu byl dosazen protektor Gustav Klestil, tento výrobní závod byl pro tehdejší režim víc než důležitý. Po roce 1945 se firma přejmenovala na Motorlet n.p. (19. 7. 1945 spadla pod kategorii "národní správa"). Mezitím měla i jiné názvy, ale toto není podstatné pro tento příspěvek. (např. Letecké závody 1. 1. 1948 jako předzvěst znárodnění). Ke znárodnění došlo dne 2. 9. 1948 a byl vytvořen národní podnik. V roce 1949 to byl Motorlet s dovětkem závod Jana Švermy. Politický aspekt a angažovanost režimu šly dál i v hospodářské sféře se projevil v přejmenování firmy v roce 1957 na Závody Jana Švermy (první období trvalo v letech 1957 - 1966). Pak nějakou dobu zmizel "Jan Šverma" z názvu, aby se objevil za normalizačního režimu v 70. letech a opět byla firma Motorlet, závody Jana Švermy. Po změně společenských poměrů v roce 1989 došlo k řadě změn, které jsou velmi zajímavé a dohledatelná do podrobnosti na webech. Proto je nezmiňuji, a ani se sledovaným obdobím nesouvisí. jen dodávám, že se měnily i lokality subjektu.

Poštovně historicky měla firma jen v tomto období jen jeden výplatní stroj, ovšem s několika otisky díky změnám názvu a poš. Sběratelské označení otisku FR 8h - 4m (na začátku jednokruhové denní razítko).

STRUČNÁ HISTORIE VÝPLATNÍHO STROJE A OTISKŮ

1. + 2. REPUBLIKA

UŽIVATEL SI ZAKOUPIL U FY. B. JAROLÍMEK VÝPLATNÍ STROJ V ROCE 1937 a vyplácel zásilky do konce existence těchto státních celků (pomlčkový název ve výplatním razítku nebyl jako u několika výjimek aplikován). Označení bylo prosté - mezi denním a výplatním razítkem psacím písmem slovo WALTER, nad ním AUTO, pod ním AERO. Jasně, stručně, výstižně. Toto označení vsrželo v tomto období, během Protektorátu až do roku 1949...

Protektorát ČM

Označení stejné, dohlédací pošta stejná, změny nastaly jen jazykové a státoprávní. Otisk si prošel všechna tři stádia - státní předběžného protektorátního otisku, neúplného poněmčeného vzoru a úplného poněmčeného vzoru tak, jako všechny otisky vyplácející a existující v dobách Protektorátu. Takže se nám zachovaly tři výplatní otisky.

3. REPUBLIKA

Označení stejné, dohlédací pošta stejná PRAHA 55, jeden z posledních otisků s větrnou růžicí mám ve sbírce z konce roku 1946, pak došlo ke změně, přesné datum zatím neznám. Bylo to mezi říjnem 1946 až květnem 1948. To ještě uživatele se jmenoval Walter po příjmení svého zakladatele.

Pohled první

14. 5. 1948

PRAHA 55

FR 8h - 4m - 1K (denní razítko jednokruhové)

WALTER AUTO AERO, gumové razítko vpravo na obálce "LETECKÉ ZÁVODY, NÁRODNÍ PODNIK, ZÁVOD JINONICE" už svědčí o provedené změně, otisk a zásah do stroje měl zpoždění.

Pohled druhý

9. 10. 1958

změna pošty na PRAHA 16

FR 8h - 4m (denní razítko dvoukruhové s můstky)

změna označení uživatele

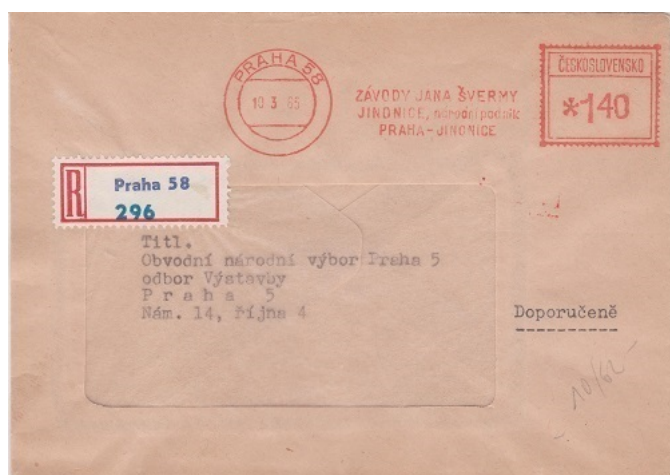
Pohled třetí

10. 3. 1965

změna pošty nyní PRAHA 58

zmna denního razítka (nyní větší)

změna označení uživatele

Pohled čtvrtý

28. 12. 1972

změna označení uživatele

Pohled pátý

28. 11. 1975 a další otisky v dalších letech

označení stejné, od roku se v poštovním provozu začaly používat PSČ, uživatel tuto situaci řešil otiskem gumového razítka (dětská tiskárnička) nad název subjektu mezi denním a výplatním razítkem

Pohled šestý

31. 8. 1977

změna označení uživatele - PSC zasazeno do dolní řádky označení

